

Baba Basra Sources 22

ר"י מיגאש מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

אמר אביי שני בתים בשני צידי רשות הרבים וכו' והיה דאמרין לקמן אבל בין גג לא דשמעת מינה דגגין אין בהם משום היזק ראייה התם בגגין שאין עשויין לדירה והכא בגגין העשויין לדירה ואביי לא אתא לאשמועינן דגגין העשויין לדירה יש בהן היזק ראייה אלא תקנתא אתא לאשמועינן. ולא דמי למאי דאמרין אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון משום דהתם לא גביהי החלונות מרשות הרבים אלא לבני רשות הרבים גופה הוא דפתיחי ומאן דחליף ואזיל ברשות הרבים קא חזי ליה להדיא ויכול למימר הא בעית אצטנועי מבני רשות הרבים אבל הכא לענין גגין דגביהי ומאן דחליף ברשות הרבים לא חזי בהו לא. ושמעין מיהא דאביי דמאן דבעי למפתח חלונותיו לחצר חברו דינא הוא דמעכב עליה ואף ע"ג דקיימא לן כר' יוסי דאמר על הניזק להרחיק את עצמו היזק ראייה גירי הוא ואמרין מודה רבי יוסי בגירי.

חדושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

זה עושה מעקה לחצי גגו, איכא למידק דהא אמרי' לקמן אמר רב נחמן אמר שמואל גג הסמוך לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ד"א אבל בין גג לגג לא אלמא אין בגגין משום היזק ראייה, י"ל דהא דאביי בגגין שוין שראויין לתשמיש, ודשמואל במשופעין שאין ראויין לתשמיש, ואינו מחוור דהכא והתם גגין סתם אמרו, ועוד קשיא לי דאי דשמואל במשופעין מאי קאמר רב נחמן דזקוק למחיצת עשרה שיתפס עליו כגב ומי איכא גב אי אין משתמשין בהן בכלום, ועוד אף הוא אמאי זקוק לעשות מעקה גבוה ד"א כשהוא סמוך לחצר חברו דכל שהוא משופע ואינו משתמש בו הא לא מזיקו כלל, ואפשר דאע"פ שהוא משופע ואין תשמישו מצוי מ"מ לעתים משתמש וגם הוא מניח שם (קצת) כליו, ומיהו אינו מחוור דסתם אמרו כאן וכאן, אלא י"ל דהכא בגגין רחוקין זה מזה וכדקאמר ב' גגין בב' צידי רה"ר וטעמא דכל שהם רחוקין זה מזה כל שזה משתמש אינו מרגיש בביאת השני וסבור שלא יבא לפי שאין משתמשין בגגין אלא לקיצין ולא מצי לאצטנועי מיניה, והיינו נמי דקא מתמה מאי שנא רה"ר אפי' רשות היחיד נמי לפי שהיה סבור המקשה שבדוקא אמר רשות הרבים שמתוך ריחוק שביניהם אינו מרגיש, ולהכי פריך מאי אריא רה"ר שהיא רחבה הרבה אפי' רה"ר בינתיים שגג חברו קרוב לו אפ"ה חייבים לעשות מעקה כיון שאין הגגין סמוכים ויש הפסק רה"ר בינתיים דבכה"ג לא מצי אצטנועי מיניה דלאו אדעתיה לעיין שם, ודשמואל בגגין הסמוכין זה לזה דכל שחברו בא להשתמש בגגו ירגיש ויצניע עצמו כיון שאינו צריך להשתמש בו רק לעתים ובין גג לגג דקאמר דומיא דגג הסמוך לחצר חברו קאמר:

חדושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

שני בתים בשני צידי רה"ר וכו'. ק"ל דהכא משמע שיש בגגין משום היזק ראייה ואילו לקמן אמרו בין גג לגג [לא], ואמרין נמי אם היתה חצרו למעלה מגגו אין זקוק לד' אמות, וי"ל דהא דהכא בגגין מקורין למעלה ע"ג קונדיסין שמשתמשים בהם דברים של צנעה, ודלקמן כשאין מקורין דמזיקין ואינם מזוקין, אבל גג של רעפים אינו מזיק ואינו ניזוק, כך פירשו הראשונים ז"ל, ומדקאמר בתרוייהו גג סתם י"ל דהא דלקמן אפי' במקורין, ובסמוכין דמצי חזי ליה לאלתר דלצטנועי מיניה.

רמב"ם הלכות שכנים פרק ג הלכה ה - ו

הלכה ה

וכן שני בתים זה בצד זה והיו גגיהן עשויין לדירה אפילו היו בשני צדי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גגו שהוא דר בו וזה עושה מעקה לחצי גגו, וזה שלא כנגד זה ומעדיף כדי שלא יראו זה את זה, ואף על פי שבני רה"ר רואין אותו יכול כל אחד לומר לחבירו אלו אין רואין אותי אלא ביום בעת שאעמוד על גגי ואתה רואה אותי תמיד.

הלכה ו

גג הסמוך לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ארבע אמות, אבל בין גג לגג משאר הגגין אינו זקוק לארבע אמות שאין בני אדם דרין בגגות לפיכך אין בגגות היזק ראייה, אבל צריך לעשות מחיצה בין שני הגגין גבוהה עשרה טפחים כדי שיתפוס אותו כנגב אם נכנס לרשותו

מגיד משנה הלכות שכנים פרק ג הלכה ו

אבל אין בין גג לגג וכו'. בהשגות א"א פירוש שאין ראויין לתשמיש ע"כ ופשוט שזו כוונת המחבר: אבל צריך לעשות מחיצה וכו'. מימרא דר"נ שם והלכתא כוותיה בדיני:

רבינו גרשום מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

ב' בתים משני צדי רה"ר. אם מקום הוא שמשמששין על הגגות זה עושה לחצי גגו מעקה גבוה ד' אמות משום היזק ראייה וכן השני זה שלא כנגד זה ומעדיף מעט זה כנגד זה כדי שלא יוכל א' להציץ בתוך גג חברו²

שיטה מקובצת מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

ראב"ד

והראב"ד ז"ל הקשה על מלתא דאביי דהיאך ניצולים בכך מהיזק ראייה דכשיעמוד זה חוץ ממחיצתו יעקם את ראשו ויראה בחצי גגו של חברו. ותירץ כיון שאין יכול לראות אלא על ידי עקימת הראש ושיעמוד על שפת גגו מתיירא שמא יפול ולא ידחוק עצמו להביט אל גג חברו. עד כאן:

שיטה לא נודע

אבל הרב אב"ד ז"ל פירש מעדיף עד שלא יראו זה את זה כלל לפי ריחוק הגגין וארכן. וכן הסכים הרמב"ם ז"ל. אבל רש"י ז"ל פירש דבהעדפה מועטת תספיק. וכן נראה מדברי הראב"ד ז"ל. עד כאן משטה לא נודעה למי:

עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

זה שלא כנגד זה ומעדיף. כדי שלא יעמוד כנגד מקום הפרוץ בגגו ויציץ, לפי מעדיף. ואפ"ה ע"י עיון יכול להציץ כשיתקרב לראש הגג, אלא דלא אטרחהו רבנן טפי, לפי שאין לומר שהאחד יעשה מעקה שלם בגגו, שכל א' יאמר לחבירו עשה אתה בתוך שלך³¹².

חדושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף ו עמוד א

הא דתנן לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח. פירש הרב רבי שמואל ז"ל אלא משהו ירחיק זה שלא כנגד זה. וטעמו של הרב ז"ל משום דאע"ג דכי מרחיק משהו חזי ליה כיון שאינו רואהו כדרך תשמישו תדיר אינו יכול לעכב עליו, לפי שאינו יכול לומר לו שלא תסתכל בי לדעת משום דא"ל אי בעינא לאיסתכולי בך יכול אני לעמוד בחצר ולהסתכל בך, ולפיכך אינו יכול למחות בו שהרי אין כאן רבוי היזק, אבל לחצר חברו לעולם ירחיק עד שלא יהא יכול לראות בו כלל. ומה שאמרו (ו' ב') זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו ומעדיף ופרש"י ז"ל ושוב לא יראנו להדיא. גגין שאני שאין עשויין כ"כ לתשמיש וכיון שהרחיק ברוב הגג אינו יכול לכופו ביותר דא"ל לתשמישתא לא עבידי כולי האי כי משתמשת אישתמיש מהאי גיסא ואנא משתמשנא מאידך גיסא. והוצרכתי לכתוב זה מפני שהטעה מקצת התלמידים. והרב אב"ד דין ז"ל פירש מעדיף עד שלא יראו זה את זה כלל כפי רחוק הגגין ואורכן, ועיקר.

מרדכי מסכת בבא בתרא פרק השותפין רמז תע

אמר אביי ב' בתים מב' צדי רה"ר כו'

מעשה ברואבן שבנה עליה בחצירו ופתח לו חלונות לחצירו וחצירו של רואבן מפסיק יותר מד' אמות לבין חצירו של שמעון והנה שמעון קובל עליו מחמת היזק ראייה דלא מצי שמעון לאצטנועי מיניה ועתה קי"ל כמו שפסק ר' חננאל דהיזק ראייה שמהי היזק ועתה נראה דליכא [*מאן] דפליג אדאביי דאמר ב' בתים מב' צדי רה"ר דזה עושה מעקה לחצי גגו [*זזה עושה מעקה לחצי גגו וכו'] ושמעת מיניה אפילו רשות הרבים מפסיק וכתב ר"י דוקא מב' צדי רה"ר או רה"י מפסיק בין ב' גגין דזימנן דעביד מילי דצניעותא ולא מזדהר לפי שאינו קרוב אצל גג חברו אבל ב' גגין זה בצד זה כיון דתשמישן שוה וקרובים [*לא] [*אפילו אביי מודה דלא] עבדי מעקה דודאי אביי לא פליג אדר"נ אמר שמואל [*דאמר] אבל בין גג לא דאל"ה אלא שהגג מזיק [*ס"א שגגין זה בצד זה מזיק] היזק ראייה [*הוא] אם כן מ"ט לא פריך לאביי מהא [*דהיתה] [*דתניא היתה] חצירו למעלה מגגו של חברו אין זקוק לו מאחר דמזיק היזק ראייה וכן כתב רבינו יואל משמו של רבינו יקיר. וראב"ן כתב אם יש מקום אחד בחצירו של שמעון שיכול להצטנע שם אינו יכול למחות אבל אם רואה בחצירו [*בכל החצר] בכ"מ אפילו כמה חצירות מפסיקות יכול למחות מחמת היזק ראייה וראיה [*מדאמר] [*מדאמר] דאיצטנע מינך שמע מינה דאם יכול להצטנע שאין עליו לסלק ראיתו וכן פסק באביאסוף ותימה הוא למה יפסיד שימוש שאר חצרו

חדושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

הא דאמרין פשיטא ה"פ פשיטא זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו ואין האחד זקוק לעשותו כולו, ופריך ל"צ דקדים חד מנייהו ועביד פלגא וכו', ותמיהא לי ואכתי מאי למימרא פשיטא דאטו משום דקדם ועביד פלגא לסלק הזיקו כדינו נחייב אותו לעשות את כולו, ומתוך הדחק אני אומר דקדים ועביד פלגא באורך החצר מחמת מעקה

שלא יפול הנפול והילכך הו"א מצי למימר ליה כיון דעבדת מיהא פלגא מעצמך לשמור עצמך ואינך חושש לכובד הגג עביד ליה כוליה קמ"ל, וכל זה איננו שוה:

חדושי הר"ן מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

זה עושה מעקה לחצי גגו - הא דהכא בגגין מקורין שהן כעין בית או בגגין שלפני הבתים שהם עשויי' לתשמיש עסיקי', ומ"ה לא פליגא אדרב נחמן דאמ' בסמוך דבגגין ליכא היזק ראייה, דההיא בשאר גגין היא, ומיהא דאביי שמעי' דהיזק ראייה אין לו שיעור, הילכך מאן דבעי למפתח חלונותיו לרשות הרבים ואית בהו היזק ראייה על חצר חברו אף על גב דמפסקא רשות הרבים יכול לעכב עליו אף על פי שהוא רחוק הרבה, ולא מצי אמ' אנא לרשות הרבים פתחנא, וא"ת כי זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו ומעדיף מאי, דנהי דלא חזו להדדי להדיא מ"מ הרי רואין זה את זה האי מהאי גיסא והאי מהאי גיסא, תירץ הרא"ה ז"ל בשם אחיו משום דלא איפשר, דהיכי ליעביד נימ' לכל אחד ואחד לעשות מחיצה בכל גגו, וכיון דבמחיצה אחת סגי למה נכוף אותם בשתים, לימ' לחד דלעביד כלה, מצי אמ' מתרע אשיתאי, ולא מצי אידך נמי למימ' ליה הב לי אוזינקא ואני אעשה אותה, דמצי אמ' איני רוצה לבנות בכותל שאינו שלי ומ"ה כל כה"ג אין כופין זה את זה לסלק ראייתם לגמרי, אלא כל אחד כופה את חברו לעשות מעקה לחצי גגו ומעדיף, ותו לא, כדי שלא יראה את חברו להדיא.

עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

מיתבי, אם היתה חצירו למעלה מגגו של חבירו, אין זקוק לו. מאי לאו, אין זקוק לו כלל. ואילו לרב נחמן זקוק הוא למחיצה עשרה, וברייטא סתמא קתני, דאפי' לא היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו אלא טפחיים או טפח אין זקוק לו. ואסיקנא אין זקוק לו לד"א, אבל זקוק לו למחיצה י'. ואף על גב דבעל חצר הוא דאין זקוק לו לבעל הגג, דברייטא אעליון קימ', דקת' רישא ב' חצרות זו למעלה מזו, לא יאמר העליון וכו'. אבל בעל הגג ודאי זקוק לבעל החצר, כדאמרינן [ב]גג הסמוך לחצר חבירו. [וא"ת] וכיון שיבנה בעל הגג מחיצה גבוהה ד"א, הרי נתפס עליו כגנב, ושוב אין צריך למחיצה עשרה. י"ל, ה"ק, אין זקוק לו לסייעו בד"א שחייב בעל הגג לבנות, אבל זקוק הוא לסייעו בדמי מחיצה י', ושאר ההוצאה יוציא בעל הגג משלו³¹⁷. ויש מפרשים³¹⁸, היתה חצרו ד"א למעלה מגגו של חבירו ואין זקוקים זה לזה משום הזק ראייה³¹⁹. אבל זקוק בעל החצר למחיצה עשרה, לפי שאם לא יעשה מחיצה לא יתפס כגנב אם ירד למטה, שיכול לטעון שנפל למטה. ופי' כן, משום דמשתמע להו, אין זקוק לו, שאין א' מהם זקוק לתקן משום הזק ראייה, והיינו דאמרינן אבל זקוק הוא למחיצה י'. ואינו נכון, דהא תני לה גבי ב' חצרות זו למעלה מזו, שיש שם בתחתונה משום הזק ראי' לעליונה, כדקתני בהדיא, מסייע למטה ובונה. אף כאן ודאי זקוק בעל הגג לבעל החצר משום היזק ראייה³²⁰.

שיטה מקובצת מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

ר"י מיגש

אבל ה"ר יוסף הלוי נ' מיגש ז"ל פירש דהא דאותביה עליה דרב נחמן מהא דתניא אם היתה חצרו למעלה מגגו של חברו הכי פריך דהא ברייתא קתני אין זקוק לו כלומר אם אמר אחד מהם לחברו עשה מחיצה אין זקוק לו לפי שאין שם היזק ראייה מראובן לשמעון ולא משמעון על ראובן לא מראובן על שמעון לפי שהגג אין בה דירה כדי שיהא בה היזק ראייה ולא משמעון בעל הגג על ראובן שהרי גגו למטה מחצרו של ראובן ואינו יכול לראות ממנו כלום בחצרו ואי סלקא דעתך בין גג לגג צריך מחיצה עשרה הכא אמאי אין זקוק לו נהי דשמעון אין זקוק לראובן שכיון שגגו למטה מחצרו הוא אין לחוש כאן להיזק ראייה ולא לנתפס עליו כגנב לפי שאין לך מחיצה יתירה מאותה גובה שבין קרקעות של ראובן לגגו של שמעון והדבר ידוע שהעליון יכול להפיל עצמו בתחתון ואומר אמצורי קא ממצרנא ונפלי אבל התחתון אין יכול לעלות אל העליון ואומר אמצורי קא ממצרנא מחלקי לפי שעל העליה אי אפשר להיות אלא בכונה ולפיכך ראובן אמאי אין זקוק לשמעון נהי לארבע אמות אין זקוק לו שהרי הגג אין לו דירה כדי שיהא בכך היזק ראייה עליו אלא למחיצה עשרה אמאי אין זקוק לו והרי יש לחוש שמא יהיה נתפס עליו כגנב כמו שיש לחוש בין גג לגג שהרי אפשר שיפיל עצמו על גגו של שמעון ויאמר אמצורי ממצרנא ופירוש אמצורי פירש רבינו חננאל כדכתיב ויזורר הנער והוא פשוט עצמותיו.

שיטה מקובצת מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

ראב"ד

וזה לשון הראב"ד ז"ל יש אומרים דהא דאביי בשני גגים בשני צידי רשות הרבים ואין להם גגים סמוכים להם דאפשר דישתמשו בהן במילי דצניעותא משום דלא מרגשי אהדדי. ואי קשיא להאי פירושא הא דתניא אם היתה חצרו למעלה מגגו של חברו אין זקוק לו. איכא למימר כגון שיש לו גג אחר סמוך לו דהא בעי לאצנועי מיניה ולא עביד מילי דצניעותא משום הכל אין בו משום היזק ראייה. עד כאן:

רמב"ם הלכות שכנים פרק ג הלכה ז

שתי חצרות זו למעלה מזו לא יאמר העליון ח הריני בונה מכנגדי ועולה אלא בונים שניהם מלמטה ועולה ובונה העליון לבדו מכנגדו ומעלה, ואם היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו אין העליון זקוק לתחתון כלל. **+השגת הראב"ד/ שתי חצרות זו למעלה מזו עד אין העליון זקוק לתחתון כלל. א"א אין דבריו ברורין כלל עכ"ל.**

מגיד משנה הלכות שכנים פרק ג הלכה ז

ואם היתה חצירו למעלה וכו'. זה נמצא בספרי המחבר ולשון הברייתא היתה חצירו למעלה מגגו של חבירו אין זקוק לו והקשו ממנה לר"נ דאמר בין גג לגג זקוק למחיצה י' ואמרו מאי לאו אין זקוק לו כלל לא אין זקוק לארבע אמות אבל זקוק למחיצה י' עכ"ל הגמרא ופירש אבן מיגש ז"ל שכך היתה הקושיא לר"נ אמאי בעל החצר זקוק לבעל הגג למחיצה י' והרי יש לחוש ליתפס כגנב כמו בין גג לגג והאריך בזה ותירצו בגמרא מאי אין זקוק לו לארבע אמות אבל זקוק לו למחיצה י' ואחר שהמחבר פסק למעלה כר"נ תימה הוא איך כתב אין העליון זקוק לתחתון כלל וצ"ע:

דרישה חושן משפט סימן קס

[א] אלא כפי שיגיע לחלקו למחיצת עשרה טפחים. אהא דאמר רב נחמן הנזכר לעיל בדרישה בריש סימן קנ"ט דבין גג לגג אין צריך ארבע אמות אבל מחיצת עשרה טפחים בעינן כדי שיהא נתפס כגנב אותבינן עליו מהא דתניא אם היה חצירו למעלה מגגו של חבירו אין נזקקין לו מאי לאו אין נזקקין לו (פירוש בעל חצר) כלל לא אין נזקקין לארבע אמות אבל נזקקין למחיצת עשרה טפחים ע"כ וכיון דקיימא לן כרב נחמן כמ"ש בסימן הקודם ממילא אית לן למימר דכי אמרינן דבעל הגג לבדו עושה מעקה ארבע אמות היינו מעשרה טפחים ולמעלה ועד עשרה עושין שניהן בשותפות וכן כתב הרא"ש וזהו דעת רבינו עכ"ל בית יוסף. וכתב בית יוסף עוד זה לשונו אבל הרמב"ם בפרק ג' דשכנים כתב דאין העליון זקוק לתחתון כלל ותמה עליו המגיד משנה והרי"ף גם כן כתב הברייתא סתם ולא כתב אוקימתא דאוקמוה בגמרא אין נזקקין לארבע אמות כו' ואפשר דסבירא להו להרי"ף והרמב"ם דאין הכי נמי דאין נזקקין לו כלל סבירא ליה לרב נחמן דדוקא בין גג לגג הוא דבעי מחיצה עשרה טפחים אבל בין גג לחצר בין שהוא שוה לו בין שהוא גבוה ממנו כיון דבעל הגג צריך להגביה ארבע אמות כדי לסלק היזק ראה ואז בעל החצר נתפס עליו כגנב נפטר בעל החצר לגמרי והוא מצי לשנויי הכי נמי קאמר דאין נזקקין לו כלל עליון לתחתון ולחלק בין גג לחצר ובין גג לגג וכמ"ש אלא דבעי לשנויי ליה דאינו מוכרח לפרש דאין נזקקין לו כלל כן נראה לי לפרש לדעתם עכ"ל: ודברי הבית יוסף סתומין ומגומגמין לפי הנראה דמנא להו להרי"ף והרמב"ם לפרש דברי התרצן כן ולא פירשוהו כפשוטו דגם אחר וגג קאי ונראה דהיה קשה להו דאי גם אחר וגג קאמר דבעינן מחיצה גבוה עשרה לא היה סותם התנא לכתוב כן אין נזקקין וליתן מקום לטעות אלא כוונת התרצן הכי הוה לא כמו שעלתה על דעתך המקשן דכמו שקתני הכא אין נזקקין לו סתם אפילו לעשרה טפחים כן הדין נמי בכל מקום ולא חיישינן לנתפס כגנב זה אינו אלא דוקא הכא דבעל הגג צריך לעשות ארבע אמות בזה אין מזקיקין לבעל החצר לכלום דתו אין לחשוש לנתפס כגנב אבל מזקיקין לשניהן היכא שאין צריך שום אחד ארבע אמות כי אם עשרה טפחים כמו בגגין הסמוכין זה לזה. והטעם דפטרו לבעל החצר הוא כמ"ש גם לדעת הרא"ש ורבינו בסמיכת גג וחצר שבעל החצר אין צריך ליתן לו מקום לבעל הגג לסמוך עליו חלק מחיצה גבוה עשרה טפחים וכתבתי טעם לזה בפרישה שזה מקרי מזיק וזה לא מקרי מזיק ומהאי טעמא נמי לדעת הרי"ף והרמב"ם לא הצריכו לסייעו בבנין כלל אם לא שהן שניהן שוים וק"ל:

ט"ז חושן משפט סימן קס

שו"ע סעיף ב'. יש אומרים שאין העליון כו'. קשה, דהא הרמב"ם עצמו כתב [בפ"ג משכנים ה"ו] דבין גג לגג צריך למחיצה עשרה טפחים כמ"ש המחבר לשונו בסימן קנ"ט סעיף ב', ובגמרא [ב"ב ו' ע"ב] משמע בהדיא דבין גג לגג ובין חצר גבוה מגג שוין הם, ובתרווייהו צריך עשרה טפחים. ובב"י [סעיף א'] רצה לחלק ביניהם, והוא דחוק מאד נגד משמעות הסוגיא. ונלע"ד דכאן מיירי הרמב"ם דחצר גבוה עשרה טפחים יותר מהגג, ולא הוצרך לפרשו, דסמך על מה שכתב תחילה בין גג לגג דבעינן עשרה טפחים, וגם בתלמוד מחלק כן, גם הרי"ף [שם ד' ע"א מדפי הרי"ף] שמביא הברייתא כפשוטה אם החצר למעלה מגגו [וכו'], ואין זקוק לעשרה טפחים, דסמך על מ"ש כבר בין גג לגג דבעינן עשרה טפחים, וה"ה בחצירו גבוה מגגו, כן נראה לי פשוט שאין מחלוקת בזה. ואף שהמחבר כתב אח"כ, וי"א דהני מילי וכו', הנלע"ד כתבתי:

חדושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

שתי חצרות זו למעלה מזו. פי' בין שגבוהות זו מזו אמה ושתיים ושלוש עד ארבע אמות הדין שוה, דרב הונא סבר תחתון בונה מכנגדו ועולה, ואם גבוהה זו מזו שלש אמות בונה התחתון שלש אמות בגויל ו' טפחים, ונותן מקרקעו שלשה ומשל חבירו שלשה, ועליון בונה מכנגדו בסיועו של תחתון באמה אחת, והשאר ודאי משל עצמו, נמצא שבנה התחתון ג'

אמות וחצי אמה והעליון ג' אמות וחצי אמה, וכן אם גבוהה שתי אמות התחתון בונה ב' אמות לבדו, ומסייע בבנין שתיים מלמעלה, נמצא שבנה התחתון שלש אמות והעליון שלש, ורב חסדא אמר עליון מסייע מלמטה ועולה, שאי אפשר לו לבנות כותלו בלא יסוד, לפיכך צריך לסייע ביסודו מלמטה ואין התחתון מפסיד בשפלותו כלום, שאין בדין שיפסיד בשביל שאינו מזיקו כל כך, לפיכך אם גבוהה שלש אמות בונין מלמטה בשוה עד אמה למעלה, נמצא שבנה התחתון שתי אמות כדינו והעליון עד שיסתלק שלא יזיקנו כדינו, לפיכך אם היתה זו למעלה מזו ד' אמות לדברי הכל אין התחתון זקוק לו ומיהו אם רצה העליון להכניס לתוך שלו ולבנות כדי שלא יסייע מלמטה בונה בתוך שלו גויל גזית כדין.

חדושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

שתי חצרות זו למעלה מזו, פי' כל שהן למעלה זו מזו ואפי' ארבע אמות או יותר דאפי' בגבוהה כמה עוד התחתון מזיק לעליון בהיזק ראייה והכל לפי אורך התחתונה וקיצורה, ואמר רב הונא תחתון בונה מכנגדו ועולה ועליון בונה מכנגדו ועולה, כלומר התחתון לבדו בונה עד כנגד חצר דעליון כדי שלא יהא העליון מפסיד בבנין בשפלותו של תחתון, ומ"מ מקצע התחתון מקרקעית העליון כדי רחב שלשה טפחים כדי לבנות כותל של גויל במקום שניהם בשיתוף, שאינו בדין שיבנה התחתון הכל במקום חצרו שא"כ נמצא העליון בונה מכנגדו על מקומו של תחתון, ועליון בונה מכנגדו בסיוע התחתון עד שיסתלק ממנו היזק ראייתו של תחתון, ואחר סילוק היזק ראייתו של תחתון יבנה העליון לבדו עד תשלום ד"א שמכנגד חצרו, וסיוע התחתון מכנגד חצרו של עליון אין לו שיעור כי הכל לפי אורך חצרו וקיצורו, ולפיכך אמרוהו סתם ולא אמרו בונה עד אמה או עד אמתים לפי שאין כל החצרות שוות ואפי' עד שלא יוכל לראות כשהעליון עומד צריך לסלק ממנו היזק ראייתו וכמו שאמרו למעלה בני רשות הרבים כי קאימנא חזו לי כי יתיבנא לא חזו לי את אפי' יתיבנא חזית לי אלמא אפי' בכי הא מקפידין והדין עמהם, ורב חסדא אמר עליון מסייע מלמטה ועולה שאם אין יסוד אין בנין והעליון צריך הוא ליסוד, ובנין שניהם בשיתוף עד סילוק היזק ראיית התחתון בין רב בין מעט כמו שאמרנו ומשם ואילך בונה העליון לבדו עד תשלום ד"א מכנגד חצרו, וקיי"ל כרב חסדא דהא תניא כותיה:

עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

איתמר, שני חצרות זו למעלה מזו. פי', בין שזו גבוהה מזו ב' או ג' אמות, בין שגבוהה ד"א, שאפי' למעלה מד' אמות יכול התחתון לראות בחצר, או גג החלק שאין מחיצה עליו להפסיק ולמנוע מלראות מה שלמטה מן המחיצה. ולפי' זקוק גם התחתון למחיצה ד"א על החצר העליונה, ולא סגי במחיצה גבוהה שנים או ג' אמות על החצר העליונה, שמקפיד שלא יראוהו כשהוא עומד. דאע"ג דכי יתיב עליון לא חזי ליה תחתון, כי קאים חזי ליה. והיינו דאמרין לעיל, מהו דתימא סוף סוף הא בעית אצטנע מבני ר"ה. אלמא יש היזק ראייה אפי' למעלה מד' אמות, דבגגין דגבוהין למעלה מד"א נמי קימא מלתא דאביי. מדאמרין עלה, בני ר"ה כי קאימנא חזו לי, כי יתיבנ' לא חזו לי. ואלו תוך ד"א לר"ה כי יתיב נמי חזו ליה, אלא ודאי בגבוהים ד"א, ואפי"ה הוה ס"ד למימר סוף סוף הא בעי אצטנעי מבני ר"ה, אלמא יש שם הזק ראייה. וע"כ לא קאמר אביי דלא מצי טעין הכי, אלא משום דהיזק ראייה דחבריה מרובה ממנו, אבל מ"מ גם היזק ראייה דבני ר"ה היזק הוא, דכי קאי חזו ליה.

עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

ועליון בונה מכנגדו ועולה. פי' מה שא' שהתחתון עולה ובונה אף כשבנה מכנגדו והגיע לחצר העליון, לא לבדו עולה ובונה אלא עליון בונה עמו מכנגדו, כל' משהגיע בנין התחתון בשוה לחצרו ועולה עד ד"א. ור"ח אמר עליון מסייע למטה, (ותנא) [וטעמא] שאם אין יסוד אין בנין. והרי אין העליון יכול לתקן היזק ראייה שלו אלא ע"י בנין התחתון, אחר שרוצה שיהא חצי רוחב הבנין בקרקע חבירו. שאם יביאו עפר בחצר התחתון עד שיגיע לשפת העליון, לא יתקיים שם בנין אבנים שצריך יסוד. וא"כ צריך הוא לבנות עם התחתון למטה. וק"ל טובא, מ"ט דר"ה דפליג על סברא זו. ונ"ל דטעמא דרב הונא³²⁰, לפי שהתחתון ישתמש במחיצה למטה, והעליון אינו יכול להשתמש בה³²¹. א"נ, משום דטעין עליון נבנה בהוצא ודפנא בחלקי וחלקך, ונביא עפר בחצירך עד שיגיע לשפת חצרי, דע"כ לא אמרו מקום שנהגו לבנות גויל גזית וכו', אלא בששניהם יכולין להשתמש בכותל, וכאן א"א לעליון להשתמש בכותל שלמטה מחצירו. ותחתון דניחא לי' בבנין אבנים, לפי שיכול להשתמש בו אם יחפוץ ינהג עד שיגיע לחצר העליון, ואח"כ יבנה העליון עמו ע"כ ד' אמות גויל או גזית.

יד רמ"ה מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

(ד) איתמר שתי חצרות זו למעלה מזו רב הונא אמר תחתון בונה מכנגדו ועולה ורב חסדא אמר עליון מסייע מלמטה ובונה הא שמעתא לא מתוקמא אלא בשקרקה העליונה גבוהה מן התחתונה ארבע אמות, דאשתכח דעליון מזיק ליה לתחתון דלא מצי לאצטנעי (לא) מיניה (ולא) בחצר ותחתון לא מזיק ליה לעליון על כרחיה דהא מצי לאצטנעי מיניה בחצר העליונה כדבעין למימר ולברורי לקמן. ואי דהוי קרקע העליון סלע וכיוצא בו שאפשר לבנות על גביו ואינו צריך להעמיק את יסודו של כותל בקרקע, כולי עלמא לא פליגי דלא צריך תחתון למבני ולא מידי אלא עליון בונה על שפת

קרקע חצרו ועולה עד ארבע אמות דהיזק ראייה גיריה הוא ועל המזיק להרחיק את עצמו. אלא הכא במאי עסקין בעפר או בסלע הבא בידים דאי בני עליה נפיל, הילכך צריך למבני מכנגד קרקע חצרו של תחתון ולא עמוקי ליה פורתא בקרקע כי היכי דניקום. ורב הונא ורב חסדא בהא פליגי רב הונא סבר נהי דעל המזיק להרחיק את עצמו ולסלוקי היזק ראייה, לית לך לחיוביה לעליון אלא מקרקע חצרו ועד ארבע אמות דהוא שיעורא דמסתלק ביה היזק ראייה. אבל למבני למטה מקרקע חצרו דלא מסתלק ביה היזק ראייה כלל לא מחייבין ליה ואף על גב דלא קאי בנין עליון בלא בנין התחתון. ואשתכח דכולא מילתא לסלוקי היזק ראייה הוא ועל המזיק להרחיק את עצמו. מכל מקום מצי עליון למימר נהי דעל המזיק להרחיק את עצמו אבל למבני ליה לתחתון כותל ברשותיה הנאה דידיה הוא ולא מחייבנא למבני ליה לתחתון כותל ברשותיה, אלא תחתון אי ניחא ליה דלהוי כותל בריא באני מכנגד קרקע חצרו ועולה עד דמטי כנגד קרקע חצרו של עליון ועליון בונה מכנגד קרקע חצרו על גבי בנינו של תחתון ועולה עד ארבע אמות. ואי לא מצי עליון למימר הריני בונה מכנגדי על שפת קרקע חצרי ועולה ואי נפיל הדרנא ובנינא לה כמה זימני. ורב חסדא סבר כיון דמכל מקום מחייב עליון למבני כותל לסלוקי היזק ראייה דידיה מתחתון ולא סגיייה ליה להאי בלא יסוד למהוי כותל בריא, אשתכח דאפילו חיובא דבנין התחתון נמי שייך גבי עליון דלא מיפטר עליון עד דבני כותל בריא. ובדין הוא דאי לא הויא ליה לתחתון הנאה בהאי כותל התחתון אלא לאוקומיה לעליון כי היכי לסלוקי היזק ראייה ותו לא, הוה מחייבין לעליון למבני כוליה מקרקע התחתון עד דסליק למעלה מקרקע העליון ארבע אמות דכולא מילתא לסלוקי היזק ראייה הוא ועל המזיק להרחיק את עצמו מכל מקום. אלא כיון דאית ליה הנאה לתחתון בהאי כותל התחתון מאנפא אחרינא דסמיך ליה מאי דבעי ולא חייש דילמא נתר מעפריה דעליון ואבניא עלויה, אשתכח דהנאה לתרווייהו הוא ומחייב עליון למיתב פלגא בבנין כותל התחתון. ואף על גב דנקט לישנא דסיוע לא משמע מינה דבציר מפלגא הוא, דהא גבי כריא דנהרא דקאמרינן התם (ב"מ דף ק"ח ע"א) תתאי מסייעי עילאי ועל כרחיך כולהו שוין. אלא כל היכא דעבידתא ברשותא דחד מינייהו היא נקיט גבי חיוביה דאיך לישנא דסיוע דמסייע בהדי האי. וכי תימא ונהי דתחתון נמי מתהני בהאי כותל התחתון מאנפא אחרינא כיון דבלאו הכי הוה מחייב עליון למבני כולה לסלוקי היזק ראייה, השתא נמי דאתהני ביה תחתון למידי אחרינא להוי כזה נהנה וזה לא חיסר ולא ניחייביה לתחתון ולא מידי. שאני הכא דזה נהנה וזה חיסר הוא דעומקא דחצרו דתחתון הוא דגרם ליה לעליון בנינא יתירא, והא דמיא לההיא דאמרינן בבבא קמא בפרק כיצד הרגל (דף כ' ע"ב) בענין זה נהנה וזה לא חיסר גבי המקיף את חבירו בשלש רוחותיו שאני התם דאמר ליה את גרמת לי הקיפא יתירא. וקי"ל כרב חסדא דתניא כוותיה.

ודוקא כשחצרו של זה גבוהה משל זה ארבע אמות אבל היכא דלא גביהא ארבע אמות תרווייהו חזו להדדי. הילכך כל כמה דחזו תרווייהו להדדי תרווייהו מזקי להדדי ותרווייהו שוו בענין הכותל עד דגבה גודא מארעיתיה דתתאי ארבע אמות, ומכי גבה גודא ארבע אמות רמי כוליה חיובא [על] העליון עד דגבה גודא מקרקע דידיה נמי ארבע אמות. וכי תימא וכי הוה קרקע עליונה גבוה מן התחתונה ארבע אמות נמי אכתי תרווייהו מזקי אהדדי דלא מיבעיא כי קאי עליון קרוב לשפת חצרו וייתב (עליון) [תחתון] כנגדו ברחוק מיסוד קרקעו של עליון מצי חזי ליה וא"כ תחתון נמי ליסיעיה לעליון עד דמסליק מיניה היזק ראייה. וכי תימא והיינו נמי דמחייבין ליה לתחתון ל[מ]יבני פלגא בכותל תחתון דאי לאו הכי הוה מחייבין ליה לעליון למבני כוליה, א"כ הא דתניא לקמן אם היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו אין זקוק לו אמאי אין זקוק לו לבעל הגג הא מזיק ליה לבעל חצר. אלא מסתברא דכי האי גונא כיון דעליון מצי לאצטנועי מתחתון לאתרחוקי משפת חצרו ולאשתמושי מיושב ותחתון לא מצי לאצטנועי מעליון בחצר כלל דאי בעי עליון למיקם או למיתב על שפת חצרו לא מצי תחתון לאצטנועי מיניה בחצר, עליון הוא דמזיק ליה לתחתון ותחתון לא מזיק ליה לעליון. וכי תימא הא תינח גבי שתי חצרות זו למעלה מזו אלא סופא דקתני אם היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו אין זקוק לו כיון דבעל הגג לא מיתזק כלל דהא בדלא עביד לדירה עסקין מדלא דינין ביה היזק ראייה לגבי חצר ובעל חצר מיתזק מיניה דבעל הגג פורתא. אמאי אין זקוק לו והא תנן (לקמן דף ס' ע"א) לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין, והא חלון דזימנין דזוטר ולא מתחזיא כולה חצר מיניה ואפילו הכי מצי מעכיב. שאני דינא דחלון דכיון דמצי חזי ליה לבעל חצר ולא מצי בעל חצר למחזייה לבעל חלון אשתכח דלא מצי בעל חצר לאצטנועי מיניה דזימנין דחליף וסבר ליכא דחזי ליה, אבל גבי שתי חצרות זו למעלה מזו דכי קאי עליון בדוכתא דחזי ליה לתחתון מצי לעיוני ברישא אי קאי התם תחתון וחזי ליה כי היכי דלצטנע מיניה, אשתכח דהיזקא דתחתון לגבי עליון לאו היזקא הוא כי היכי דליחייביה לתחתון לסלוקי היזקיה.

שיטה מקובצת מסכת בבא בתרא דף ו עמוד ב

אתמר שתי חצרות זו למעלה מזו רב הונא אמר תחתון בונה מכנגדו ועולה. פירוש אם היתה החצר גבוה שתי אמות בונים את הכותל בגויל. התחתון נותן שלשה טפחים מלמטה ובונה עד ארבע אמות והעליון נותן שלשה טפחים למעלה ובונה עד ארבע אמות. נמצא לדעת רב הונא העליון מפסיד בגבהותו שהוא בונה שתי אמות התחתונות שלו ברוחב שלשה טפחים ושתי אמות העליונות שלו ברוחב ששה טפחים אלא שיש לומר כי אותם שתי אמות העליונות שלו כיון שאין לתחתון לסמוך עליהם שהרי בתוך שלו הם בנויות ואין לתחתון שיתוף באותו בנין אין מן הדין לכופו לבנות אותם גויל אלא אפילו בהוצא רק שינצל מהיזק ראייה שלא אמרו גויל וגזית וכפיסין אלא מפני סמיכת תקרה שיכלו

לסמוך עליהם אבל להנצל מהיזק ראייה אפילו בהוצא נמצא העליון אינו מפסיד כלום ולא עוד אלא שמרויח בחלישות השתי אמות והתחתון אינו מרויח כלום בשפלותו. והטעם לרב הונא דקסבר כיון שיש בו היזק ראייה לא שנא מארבע אמות ולא שנא מאמה אחת צריך שייסגור בפניו עד כדי שלא יזיק ורב חסדא אמר העליון מסייע למטה ובונה. סבור הייתי טעמיה דרב חסדא שתהא שפלותו מועלת לו במקום מחיצה וכשראיתי כי רב חסדא דבר שוה אמר העליון מסייע למטה ולא חלק להם שיעורים לפי גבהותם ולפי שפלותם שהוא מסייע מחצה למחצה בבנין אז נראה לי כו' אין הטעם אלא מפני שהעליון צריך לעשות יסוד לבנינו ואם אין יסוד אין בנין וכיון שהוא שותף בכותל ויכול לסמוך עליו תקרה דין הוא שיהא שותף בכל הבנין וכן בדין שתהיה שפלותו מועלת לו זה הוא כשהתחתון צריך לבנות אבל אם היתה גבוה ארבע אמות שאין התחתון צריך בנין העליון בונה ארבע אמות בתוך שלו אפילו בהוצא כמו שפירשנו. זה הדרך ישר מאד בעיני וקרוב אלי הנוטה מזה אחשוב אותו מן הטועים. הראב"ד ז"ל. ועיין בחדושי הרמב"ן כי הוא ז"ל האריך בזה.

רמב"ם הלכות שכנים פרק ג הלכה ז

שתי חצרות זו למעלה מזו לא יאמר העליון ח הריני בונה מכנגדי ועולה אלא בונים שניהם מלמטה ועולה ובונה העליון לבדו מכנגדו ומעלה, ואם היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו אין העליון זקוק לתחתון כלל. **+השגת הראב"ד/ שתי חצירות זו למעלה מזו עד אין העליון זקוק לתחתון כלל. א"א אין דבריו ברורין כלל עכ"ל. +**

מגיד משנה הלכות שכנים פרק ג הלכה ז

ואם היתה חצירו למעלה וכו'. זה נמצא בספרי המחבר ולשון הבריייתא היתה חצירו למעלה מגגו של חבירו אין זקוק לו והקשו ממנה לר"נ דאמר בין גג לגג זקוק למחיצה י' ואמרו מאי לאו אין זקוק לו כלל לא אין זקוק לארבע אמות אבל זקוק למחיצה י' עכ"ל הגמרא ופירש אבן מיגש ז"ל שכך היתה הקושיא לר"נ אמאי בעל החצר זקוק לבעל הגג למחיצה י' והרי יש לחוש ליתפס כגנב כמו בין גג לגג והאריך בזה ותירצו בגמרא מאי אין זקוק לו לארבע אמות אבל זקוק לו למחיצה י' ואחר שהמחבר פסק למעלה כר"נ תימה הוא איך כתב אין העליון זקוק לתחתון כלל וצ"ע: